

SELETUSKIRI

Põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 25. aprilli 2007. a määruse nr 66 “Soovimatute ainete loetelu ja nende sisalduse lubatud piirmäärad söödas” muutmise“ eelnõu juurde

I. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 25. aprilli 2007. a määruse nr 66 “Soovimatute ainete loetelu ja nende sisalduse lubatud piirmäärad söödas” muutmise“ eelnõu on välja töötatud ”Söödaseaduse” § 4 lõike 6 alusel.

Määruse eelnõu eesmärk on täiendada kehtivat määrust uute sätetega, harmoneerides viimased muudatused, mis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/32/EÜ tehti direktiividega 2009/141/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/32/EÜ I lisa seoses arseeni, teobromiini, *Datura* sp., *Ricinus communis* L., *Croton tiglium* L. ja *Abrus precatorius* L. piirnormidega (ELT L 308, 24.11.2009, lk 20–23) ja 2010/6/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/32/EÜ I lisa elavhõbeda, vaba gossüpoli, nitritite ja pikalehise maduuka osas (ELT L 37, 10.2.2010, lk 29–32). Soovimatute ainete nimekirja muudetakse ajakohastatud teaduslike riskihinnangute alusel ning võttes arvesse pädevate asutuste ja sidusorganisatsioonide esitatud teavet soovimatute ainete sisalduse kohta söödas.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna taimse materjali büroo peaspetsialistid Eda Koort (625 6126). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (625 6259) ning eelnõu keeletoimetaja on õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (625 6523).

II. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1

Punktiga 1 täiendatakse määruse normitehnilist märkust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ja uute direktiividega. Pärast teksti „2009/8/EÜ (ELT L 40, 11.02.2009, lk 19–25)“ lisatakse tekst“, 2009/141/EÜ (ELT L 308, 24.11.2009, lk 20–23) ja määrusega (EÜ) nr 219/2009 (ELT L 87, 31.03.2009, lk 109–154) ning direktiiviga 2010/6/EL (ELT L 37, 10.02.2010, lk 29–32)“.

Punktiga 2 muudetakse määruse lisa 1 „Soovimatute ainete loetelu ja nende sisalduse lubatud piirmäärad söödas“ tabeli rida 1 (Arseen). Nimetatud muudatuse tingis asjaolu, et liikmesriikide pädevate asutuste poolt Euroopa Komisjonile saadetud andmete põhjal ületab kalade ja muude mereloomade töötlemisel saadud söödas arseeni kogusisaldus (orgaaniline ja anorgaaniline arseen) direktiivi 2002/32 lisa 1 punktis 1 kehtestatud piirmäära. Sellest tulenevalt on vaja arseeni kogusisalduse teatavaid piirmäärasid suurendada. Anorgaanilise arseeni piirmäära (2 mg/kg) ei muudeta, sest arseeni võimalik kahjulik mõju loomade ja inimeste tervisele on seotud anorgaanilise arseeni fraktsiooniga asjaomasel söödas. Orgaanilise arseeni kahjulik mõju on väga väike ja seetõttu ei mõjuta arseeni kogusisalduse piirmäära suurendamine loomade ja inimeste tervise kaitset.

Pädevate asutuste ja sidusorganisatsioonide esitatud teabe kohaselt on mikroelementide ühendite funktsionaalsesse rühma kuuluvates söödalisandites, mille kasutamine on lubatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1831/2003, märkimisväärset koguses arseeni. Selleks et kaitsta loomade ja inimeste tervist, on asjakohane kehtestada arseni piirmäärad asjaomastes mikroelementide ühendites.

Punktiga 3 muudetakse määruse lisa 1 tabeli rida 4 (Elavhõbe). Nimetatud muudatus on vajalik, sest kehtiv piirmäär kalade täissööda puhul (0,1 mg/kg) ja piirmäär kala ja teiste mereloomade töötlemisel saadud sööda puhul (0,5 mg/kg) ei ole ühtlustatud. Viimastel aastatel on hakatud tootma kalasööta, mis sisaldab rohkem kalaõli ja kalajahu, kuid kehtivad õigusnormid ohustavad nende väärtuslike söödamerjalide kasutamist. Seetõttu on asjakohane kalasööda piirmäära suurendada. Samas tuleb uue piirmäära kehtestamisel arvestada sellega, et see ei ohustaks tehistingimustes kasvatatud kalade vastavust kehtivatele elavhõbedasisalduse piirmääradele.

Euroopa Toiduohutusameti (edaspidi EFSA) 20. veebruari 2008. aasta arvamuse kohaselt ei taga koerte ja kasside täissööda suhtes kehtiv piirmäär piisavat kaitset ning seetõttu tuleb seda alandada. Kuna karusloomade tundlikkuse tase on sarnane kasside omaga, siis kohaldatakse sama piirmäära ka karusloomade sööda puhul.

Lisaks täiendatakse punktidega 2 ja 3 lisa 1 tabeli ridade 1 ja 4 esimest veergu ekstraheerimismeetodiga, mida peab ametliku kontrolli käigus kasutama, kuna teatavatel juhtudel mõjutab ekstraheerimise meetod märkimisväärselt arseeni ja elavhõbeda kogusisalduse analüüsi tulemusi.

Punktiga 4 muudetakse määruse lisa 1 tabeli rida 5 (Nitritid). Nimetatud muudatuse tingis asjaolu, et nitrit on juba säilitusainena lubatud koerte ja kasside täissöödas piirmääraga 100 mg/kg, mille niiskusesisaldus on üle 20 %, ja silo konservandina. Seetõttu ei saa nitritit käsitleda soovimatu aina sellistes täissöötaades ja silos. Samuti jõudis EFSA oma 25. märtsi 2009. aasta arvamuses järeldusele, et nitritite sisaldus loomsetes toodetes ei ohusta inimeste tervist. Sellest tulenevalt ei ole nende juhtudel piirmäära kehtestamine vajalik.

Punktiga 5 muudetakse määruse lisa 1 tabeli rida 9 (Vaba gossüpol). Muudatuse kohaselt vähendatakse lammaste ja kitsede, sealhulgas lamba- ja kitsetallede puhul gossüpoli kehtivat piirmäära tuginedes EFSA 4. detsembri 2008. aasta arvamusele, mille kohaselt kehtiv piirmäär ei kaitse piisavalt kahjuliku mõju eest loomade tervist.

Punktiga 6 muudetakse määruse lisa 1 tabeli rida 10 (Teobromiin). Muudatuse kohaselt vähendatakse teobromiini kehtivat piirmäära, sest EFSA jõudis 10. juuni 2008. aasta arvamuses järeldusele, et kehtivad piirmäärad ei võimalda teatavaid loomaliike täielikult kaitsta. Eriti tundlikud on teobromiini suhtes sead, koerad ja hobused.

Punktiga 7 muudetakse määruse lisa 1 tabeli rida 14 (Umbrohuseemned ja jahvatamata ning purustamata viljad, mis sisaldavad üksikult või kombineeritult alkaloide, glükosiide või teisi toksilisi aineid). Muudatuse kohaselt laiendatakse direktiivi 2002/32/EÜ I lisaga ettenähtud hariliku ogaõuna (*Datura stramonium* L.) sisalduse piirmäära kõikidele ogaõuna liikidele (*Datura* sp.), sest kõik ogaõuna liigid sisaldavad tropanalkaloide ja need on loomade, eelkõige sigade tervisele kahjulikud.

Punktiga 8 muudetakse määruse lisa 1 tabeli rida 15 (Riitsinus (*Ricinus communis* L.)). Nimetatud muudatuse tingis EFSA 10. juunil 2008. aastal avaldatud aramus, mille kohaselt omavad riitsinus (*Ricinus communis* L.), tiglikroton (*Croton tiglium* L.) ja kee-palvehernes (*Abrus precatorius* L.) sarnast toksilist mõju. Seetõttu on asjakohane kohaldada direktiivi 2002/32/EÜ I lisaga ettenähtud riitsinuse (*Ricinus communis* L.) sisalduse piirmäära nii eraldi kui ka seguna ka tiglikrotoni (*Croton tiglium* L.) ja keepalveherne (*Abrus precatorius* L.) suhtes.

Punktiga 9 jäetakse välja määruse lisa 1 tabeli veerust 1 rida 32 (Pikalehine maduuka (*Madhuca longifolia* (L.) Macbr. (= *Bassia longifolia* L. = *Illiped malabrorum* Engl.)

Madhuca indica Gmelin (= *Bassia latifolia* Roxb.) = *Illipe latifolia* (Roscb.) F. Mueller)). Nimetatud määr jäetakse välja direktiivi 2002/32 I lisast, sest pikalehises maduukas sisalduvad saponiinid (taimised glükosiidid, mille vesilahused vahutavad) ei avalda kahjulikku mõju loomade tervisele. Sihtloomade kokkupuude ainega on minimaalne, kuna maduukajahu ei kasutata Euroopa Liidus söödamerjalina. Sama punktiga jäetakse välja ka lisa 1 tabeli veerust 1 rida 34 (Tiglikrooton (*Croton tiglium* L.)). Direktiivi 2002/32/EÜ I lisaga ettenähtud tiglikrootoni sisalduse piirmäär välja ei jäeta, vaid see lisatakse määruse lisa 1 tabeli ritta 15, sest see omab riitsinuse ja kee-palvehernega sarnast toksilist mõju.

Punktiga 10 asendatakse määruse lisa 1 tabeli ridade 30 ja 32—39 veeru 2 kirje „30 ja 32—39. Kõik söödad“ kirjega „30, 33 ja 35—39. Kõik söödad“, sest eelnõu punktiga 8 jäetakse välja määruse lisa read 32 ja 34 ning ja vastavalt sellele muutuvad ka numbrid, mille kohta kirje "Kõik söödad" on mõeldud.

III. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõus on üle võetud komisjoni direktiivide 2009/141/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/32/EÜ I lisa seoses arseeni, teobromiini, *Datura sp.*, *Ricinus communis* L., *Croton tiglium* L. ja *Abrus precatorius* L. piirnormidega (ELT L 308, 24.11.2009, lk 20–23) ja 2010/6/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/32/EÜ I lisa elavhõbeda, vaba gossüpoli, nitritite ja pikalehise maduuka osas (ELT L 37, 10.2.2010, lk 29–32) nõuded.

IV. Määruse mõjud

Söödad võivad sisaldada soovimatuid aineid, mis võivad ohustada looma ning loomakasvatustoodangu kaudu ka inimese tervist või keskkonda. Soovimatuid aineid täielikult välistada ei ole võimalik, kuid selleks et vältida soovimatuid ja kahjulikke mõjusid, on oluline soovimatute ainete sisaldust söötades vähendada, arvestades nende ägedat mürgist toimet, bioakumulatsiooni ja lagunevust.

Määruse jõustumisel tagatakse loomade ja inimeste tervise parem kaitse toksiliste mõjude eest, kuna täpsustatakse soovimatute ainete sisalduse lubatud piirmäärasid söödas.

V. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

VI. Määruse jõustumine

Määruse § 1 punktid 3–5 ja 9 jõustuvad 1. novembril 2010. a. Nimetatud jõustumiskuupäev tuleneb direktiivi 2010/6/EL artiklist 2.

VII. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu esitati kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Märkusteta kooskõlastas Keskkonnaministeerium. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastamiseks ettenähtud tähtaja jooksul õigusaktide eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ei kandnud, samuti ei taotlenud kooskõlastamise tähtaja pikendamist.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1996.a määrusega nr 160 kinnitatud "Vabariigi Valitsuse reglemendi" punktile 25³ loetakse eelnõu seetõttu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt kooskõlastatuks.

Andres Oopkaup
Põllumajandus- ja kaubanduspoliitika
asekantsler kantsleri ülesannetes